

Metodologia de evaluare — PEP Check Moldova

Document destinat entităților raportoare și autorităților de supraveghere. Versiune: iunie 2026.

1. Scopul instrumentului

PEP Check Moldova este un instrument de declanșare (screening trigger), nu un verdict final. Rolul său este să semnaleze rapid entităților raportoare (bancă, OCN, notar, avocat, contabil, agent imobiliar, prestator VASP etc.) faptul că o persoană cu acest nume figurează ca persoană expusă politic (PEP), membru de familie, asociat apropiat sau persoană sancționată, astfel încât entitatea să confirme identitatea prin surse oficiale și să aplice măsurile de diligență prevăzute de Legea 308/2017 privind prevenirea spălării banilor.

Decizia finală privind statutul PEP și măsurile aplicate aparține în întregime entității raportoare. Instrumentul nu înlocuiește verificarea în sursele oficiale.

2. Principiul de bază: două dimensiuni independente

Spre deosebire de instrumentele care oferă un singur scor de „potrivire”, PEP Check separă două întrebări distincte, care nu trebuie confundate:

Dimensiune	Întrebarea la care răspunde	Pe ce se bazează
Certitudinea identificării	Persoana din fața mea este chiar acest PEP?	Raritatea numelui în Moldova + dovada datei de nașterii
Riscul funcției	Dacă este ea, cât de expusă este funcția?	Funcția publică deținută, categoria, statutul de sancțiuni

Separarea este esențială: un nume comun (ex. „Ion Ceban”) generează o potrivire pe nume aproape lipsită de valoare probatorie, în timp ce un nume practic unic generează o potrivire aproape certă. Cele două dimensiuni sunt afișate separat, niciodată contopite într-un singur procent înșelător.

3. Certitudinea identificării

Modelul estimează, pe baze probabilistice (bayesiene), cât de probabil este ca persoana căutată să fie efectiv PEP-ul, nu doar un omonim:

- Raritatea numelui — se evaluează cât de răspândit este în Moldova combinația prenume + nume. Cu cât numele este mai rar, cu atât o potrivire pe nume este mai concludentă. Rezultatul este prezentat calitativ (nume practic unic / rar / frecvent), fără a expune cifre interne.
- Data nașterii — atunci când entitatea furnizează data nașterii și aceasta există în bază, potrivirea izolează practic o singură persoană din grupul de omonimi (certitudine ridicată); o

dată de naștere diferită indică un omonim și prăbușește certitudinea.

- Anul nașterii — pentru persoanele ale căror biografii oficiale publică doar anul, se folosește un nivel intermediar: un an care coincide întărește potrivirea, fără a o ridica artificial peste nivelul justificat de raritatea numelui.

Important — onestitate statistică: certitudinea nu este „umflată” pentru persoanele notorii. Dacă un client are același nume ca un demnitar de rang înalt, dar fără alte elemente de identificare, certitudinea rămâne scăzută — pentru că, statistic, chiar este. În schimb, declanșatorul de verificare se activează indiferent de certitudine (vezi secțiunea 5).

4. Riscul funcției și statutul

- Categoriile: PEP (funcție publică), membru de familie, asociat apropiat, persoană sancționată. Membrii de familie și asociații moștenesc un risc inerent puțin mai redus; persoanele sancționate internațional sunt clasate la risc maxim, indiferent de categorie.
- Ciclul de viață PEP (Legea 308/2017, art. 3): o persoană rămâne PEP cel puțin 12 luni după încetarea funcției. Sistemul derivă automat trei stări din data încetării mandatului: activ (în funcție), perioadă de grație (în interiorul anului de după plecare — încă PEP), fost PEP (peste un an — păstrat informativ, nu mai constituie obligație activă).

5. De ce un „declanșator” și nu un verdict

Pentru o entitate raportoare, costul de a rata un PEP (fals negativ) este o încălcare normativă; costul de a verifica în plus o persoană care se dovedește a nu fi PEP (fals pozitiv) este minim. De aceea instrumentul este calibrat pentru sensibilitate maximă (recall):

- Orice potrivire pe nume activează un semnal de verificare, chiar și pentru nume frecvente.
- Certitudinea identificării este afișată ca nuanță (cât de probabil este să fie aceeași persoană), niciodată ca motiv de a ignora rezultatul.
- Un PEP cu nume frecvent (de ex. un demnitar cu nume comun) nu este niciodată respins tacit printr-un procent mic — sistemul cere explicit confirmarea prin data nașterii sau surse oficiale.

6. Date și proveniență

- Acoperirea funcțiilor urmează Ordinul nr. 22/2023 al SPCSB (lista funcțiilor PEP din Moldova): demnitari, parlamentari, conducerea partidelor, înalți magistrați, conducerea BNM și a Curții de Conturi, ambasadori, conducerea întreprinderilor de stat, reprezentanți ai organizațiilor internaționale ș.a.
- Fiecare verificare indică surse oficiale documentate (parlament.md, gov.md, instanțe, bnm.md, registrele oficiale, liste de sancțiuni publice etc.).
- Familia și asociații apropiați sunt mapați conform art. 3 din Legea 308/2017, cu sursă pentru fiecare legătură.
- Sancțiunile se preiau din liste publice consolidate (UE, OFAC, Canada ș.a.), reținând persoanele cu relevanță pentru Moldova.
- Informația este reverificată periodic față de sursele oficiale, pe măsură ce apar numiri, demisii

sau alte schimbări de funcție.

- Prelucrarea respectă principiul minimizării datelor: se rețin doar informațiile necesare scopului AML/CFT (nume, funcție, perioadă de mandat, relații, statut de sancțiuni, surse).

7. Validare internă

Motorul a fost evaluat pe întregul set de date, simulând căutări reale:

- Declanșare (recall): 100% — fiecare PEP din bază generează un semnal la căutarea după nume.
- Discriminarea pe baza datei nașterii: separare completă între persoana corectă (certitudine medie ~99%) și un omonim cu altă dată de naștere (~5%). Atunci când data nașterii este furnizată, motorul distinge fiabil aceeași persoană de un simplu omonim.
- Aproximativ o treime dintre PEP au nume frecvente, caz în care o potrivire pe nume singur are certitudine scăzută — exact situațiile în care semnalul de verificare (secțiunea 5) și confirmarea prin data nașterii sunt esențiale.

8. Limite (declarate transparent)

- Instrumentul este un semnal de screening, nu o decizie de conformitate; confirmarea identității și încadrarea finală revin entității raportoare (Legea 308/2017).
- Estimarea rarității numelor se bazează pe date statistice publice și pe ipoteza independenței prenume/nume — o aproximare rezonabilă, nu un recensământ.
- Acoperirea vizează PEP naționali (Moldova) și reprezentanții organizațiilor internaționale relevante; lista de sancțiuni reține figurile cu relevanță pentru Moldova, nu este o listă globală exhaustivă.
- Pentru persoanele fără dată de naștere în surse publice, certitudinea identificării se bazează exclusiv pe raritatea numelui.

9. Bază legală

- Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (definiția PEP, familie, asociați; perioada de monitorizare ulterioară funcției).
- Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul AML/CFT și modul de aplicare a sancțiunilor.
- Ordinul nr. 22/2023 al SPCSB (lista funcțiilor care conferă calitatea de PEP în Moldova).
- Ordinul nr. 23/2023 al SPCSB (Ghidul privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic și indicii de risc).
- Legea nr. 133/2011 și Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR) privind protecția datelor cu caracter personal, precum și Ghidul Consiliului Europei privind prelucrarea datelor în scopuri AML/CFT.

Pentru întrebări privind metodologia sau pentru o evaluare pe cazuri concrete, contactați echipa PEP Check Moldova.